

PATVIRTINTA
Rokiškio rajono savivaldybės tarybos
2019 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. TS-264

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2020 M. UŽIMTUMO DIDINIMO PROGRAMA

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2020 M. UŽIMTUMO DIDINIMO PROGRAMA

I. ĮVADAS

1. Bendra informacija.

Rokiškio rajono savivaldybės 2020 m. užimtumo didinimo programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 18 punktu, Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 48 straipsniu, remiantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. A1-257 patvirtintu Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarkos aprašu. Programa parengta siekiant spręsti šiuo metu itin aktualias gyventojų užimtumo problemas, padėti su sunkumais darbo rinkoje susiduriantiems žemą išsilavinimą turintiems gyventojams bei gyventojams, kurie nėra mobilūs ir kuriems rinkoje sudėtinga rasti darbą, atitinkantį turimas kompetencijas. Ši Programa bus rengiama ir tvirtinama kasmet, siekiant efektyvesnių gyventojų užimtumo didinimo priemonių ir paslaugų organizavimo bei teikimo gyventojams rajone.

Užimtumo didinimo programa atitinka Panevėžio regiono 2014–2020 m. plėtros plano tikslus, yra suderinta su Rokiškio rajono 2017–2020 m. strateginiu veiklos planu, patvirtintu Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2017 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. TS-16 „Dėl Rokiškio rajono plėtros iki 2020 m. strateginio plano patvirtinimo“. Šia programa siekiama padidinti Rokiškio rajono savivaldybės gyventojų užimtumą, padedant ekonomiškai neaktyviems rajono gyventojams (registruotiems Užimtumo tarnyboje ir turintiems bedarbio statusą) sugrįžti į darbo rinką ir padėti įsitvirtinti joje per užimtumo didinimo priemones. Rengiant Rokiškio rajono savivaldybės užimtumo didinimo programą, atlikta demografinės, socialinės ekonominės būklės analizė, padėjusi detalizuoti gyventojų užimtumo didinimo poreikius savivaldybėje pagal tikslines grupes.

2. Užimtumo didinimo programos tikslai:

- 2.1. didinti bedarbių, kurie negali greitai integruotis į nuolatinį darbą, užimtumo galimybes;
- 2.2. siekti bedarbių socialinės atskirties mažinimo;
- 2.3. atstatyti ir palaikyti bedarbių darbinius gebėjimus, skatinti jų motyvaciją dirbti;
- 2.4. naudingų visuomenei laikinų darbo vietų atsiradimas;
- 2.5. padidinti bedarbių galimybes susirasti nuolatinį darbą;
- 2.6. didinti Rokiškio rajono gyventojų užimtumą.

3. Užimtumo didinimo programos rengėjai.

Rokiškio rajono savivaldybės užimtumo didinimo programa parengta savivaldybės administracijai bendradarbiaujant su Užimtumo tarnyba prie LR SAM, Rokiškio skyriumi. Į Užimtumo didinimo programos rengimo procesą taip pat buvo įtraukti savivaldybės administracijos struktūriniai teritoriniai padaliniai – seniūnijos.

3.1. Pirmenybė dalyvauti Programoje bus teikiama Užimtumo įstatymo 20 straipsnio 2 dalyje ir 48 straipsnio 2 dalyje nurodytiems asmenims.

3.2. Laikiniai gali būti įdabinami darbo ieškantys asmenys, jeigu tokie darbai yra numatyti nustatyta tvarka parengtuose jų individualiuose įsidarbinimo planuose.

3.3. Laikinus darbus organizuos ir vykdys Rokiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu sudarytos komisijos atrinkti darbdaviai.

3.4. Programa parengta vadovaujantis šiais principais:

3.4.1. bendradarbiavimo – aktyvaus gyvenamosios vietovės bendruomenės įtraukimas į veiklą, skatinant jos iniciatyvą, bendradarbiavimas su visomis suinteresuotomis institucijomis, organizacijomis;

3.4.2. kompleksškumo – įgyvendinant Programą, turi būti kompleksiskai sprendžiamos asmenų užimtumo problemos, įtraukiant Savivaldybę, Užimtumo tarnybą, socialinius partnerius ir organizacijas;

3.4.3. individualumo – Programoje numatytos priemonės turi būti organizuojamos ir paslaugos teikiamos atsižvelgiant į individualius asmenų poreikius bei jų motyvaciją integruotis į darbo rinką;

3.4.4. tęstinumo – Programoje numatytų veiklų tęstinumas, nuolatinė Programos įgyvendinimo priežiūra ir tikslinimas pagal kintančias aplinkybes;

3.4.5. efektyvumo – pagrindinis Programos priemonių ir paslaugų teikimo rezultatas ir vertinimo kriterijus yra asmens įsidarbinimas pagal darbo sutartį arba darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu, savarankiškos ar neatlygintinos veiklos vykdymas;

3.4.6. ekonomiškumo – maksimalus Programai įgyvendinti skirtų lėšų panaudojimas, vadovaujantis ekonominio naudingumo principu tiek rengiant Programą, tiek ją įgyvendinant;

3.4.7. viešumo – Programos rezultatų viešinimas.

3.5. Savivaldybė Programą finansuoja iš valstybės biudžeto savivaldybėms skirtų lėšų valstybinėms (perduotoms savivaldybėms) funkcijoms vykdyti.

II. BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Rokiškio rajono savivaldybės demografinės, ekonominės, socialinės situacijos įvertinimas.

Analizei naudojami naujausi oficialių statistikos duomenų šaltinių (2014–2018 m.) skelbiama statistika bei Rokiškio rajono savivaldybės administracijos skyrių ir struktūrinių teritorinių padalinių pateikti duomenys.

4.1. Demografija.

Teritorija. Rokiškio rajonas yra šiaurės rytų Lietuvos dalyje, Panevėžio apskrityje. Rokiškio rajono savivaldybės bendras plotas – 1 807 kv. m. Rajono plotas užima 2,8 proc. Lietuvos bei 22,9 proc. Panevėžio apskrities teritorijos. Rajonas ribojasi su Biržų, Utenos, Zarasų, Kupiškio ir Anykščių rajonais. Rokiškio rajono rytuose Lietuvos Respublikos siena ribojasi su Latvijos Respublika.

Rajone yra 10 seniūnijų (Jūzintų, Juodupės, Kamajų, Kazlišio, Kriaunų, Obelių, Pandėlio seniūnija, Panemunėlio, Rokiškio kaimiškoji, Rokiškio miesto). Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje yra 3 miestai – Rokiškis, Obeliai, Pandėlys, 9 miesteliai – Čedasai, Duokiškis, Juodupė, Jūzintai, Kamajai, Panemunėlis, Panemunis, Salos, Suvainiškis ir 689 kaimai. Rokiškio rajono savivaldybė yra viena iš šešių savivaldybių (Panevėžio miesto, Biržų r., Kupiškio r., Panevėžio r., Pasvalio r., Rokiškio r.), sudarančių Panevėžio apskritį. Rajono administracinis centras – Rokiškio miestas.

Gyventojai. Lietuvos atveju dideli emigracijos mastai kelia šaliai nemažai iššūkių: kinta šalies demografinė struktūra (visuomenė sensta), ima trūkti darbo jėgos. Gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus balansas ilgą laikotarpį (beveik keletą dešimtmečių) išlieka neigiamas. Neigiamas buvo ir gyventojų migracijos saldo rodiklis (gerokai daugiau žmonių išvyksta nei atvyksta). Nepasikeitus tendencijoms, gyventojų skaičius Lietuvoje iki 2021 m. sumažės iki 2,67 mln., darbingo amžiaus žmonių skaičius gali sumažėti apie 400 tūkst., o kai kuriuose miesteliuose pensininkai gali sudaryti daugiau nei pusę gyventojų. (žr. lentelę).

Nuolatinių gyventojų skaičius liepos 1 d.

| | | Nuolatinių gyventojų skaičius liepos 1 d. asmenys | | | | | | |
|-------------------|-------------------|-----------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|
| | | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
| Miestas ir kaimas | Biržų r. sav. | 26705 | 26186 | 25655 | 25071 | 24183 | 23428 | 22916 |
| | Kupiškio r. sav. | 19232 | 18875 | 18447 | 17940 | 17320 | 16946 | 16571 |
| | Panevėžio m. sav. | 96830 | 95911 | 94421 | 92494 | 89661 | 88020 | 86480 |

| | | | | | | | | |
|----------------|--------------------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| | Panevėžio r. sav. | 37635 | 37249 | 36860 | 36566 | 36085 | 35574 | 35392 |
| | Pasvalio r. sav. | 26940 | 26421 | 25896 | 25217 | 24342 | 23677 | 23043 |
| | Rokiškio r. sav. | 33114 | 32472 | 31810 | 31028 | 29873 | 29093 | 28356 |
| Miestas | Biržų r. sav. | 12769 | 12577 | 12367 | 12139 | 11642 | 11282 | 11096 |
| | Kupiškio r. sav. | 7961 | 7853 | 7665 | 7393 | 7140 | 6975 | 6866 |
| | Panevėžio m. sav. | 96830 | 95911 | 94421 | 92494 | 89661 | 88020 | 86480 |
| | Panevėžio r. sav. | 1543 | 1515 | 1494 | 1445 | 1412 | 1407 | 1363 |
| | Pasvalio r. sav. | 8341 | 8194 | 8110 | 7986 | 7687 | 7515 | 7404 |
| | Rokiškio r. sav. | 15491 | 15254 | 14999 | 14631 | 14095 | 13781 | 13444 |
| Kaimas | Biržų r. sav. | 13936 | 13609 | 13288 | 12932 | 12541 | 12146 | 11820 |
| | Kupiškio r. sav. | 11271 | 11022 | 10782 | 10547 | 10180 | 9971 | 9705 |
| | Panevėžio r. sav. | 36092 | 35734 | 35366 | 35121 | 34673 | 34167 | 34029 |
| | Pasvalio r. sav. | 18599 | 18227 | 17786 | 17231 | 16655 | 16162 | 15639 |
| | Rokiškio r. sav. | 17623 | 17218 | 16811 | 16397 | 15778 | 15312 | 14912 |

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2019 m. liepos 1 d. Statistikos departamento duomenimis Rokiškio mieste gyvena 13444, Rokiškio r. sav. kaimuose 14912 gyventojų. Aiškiai matyti, kad gyventojų skaičius mažėja. Lyginant su 2014 m. gyventojų skaičius Rokiškio mieste sumažėjo 11,87 proc., o visame rajone 12,68 proc. Gyventojų pokytis matyti ir aplinkiniuose rajonuose. Kaip ir kitos apskrities savivaldybės, taip ir Rokiškio rajono savivaldybė pasižymi tuo, kad didžioji dalis gyventojų gyvena kaime. Statistikos departamento 2019 metų liepos 1 d. duomenimis 52,59 proc. rajono gyventojų gyveno kaime (apskirtyje – 40,47 proc., šalyje – 32,76 proc.).

Natūrali gyventojų kaita apskrityse ir savivaldybėse

| | 2017 metai | | | 2018 metai | | |
|----------------------------|-------------------------------|--------------------|--------------------------|-------------------------------|--------------------|--------------------------|
| | Gyvų gimusių kūdikių skaičius | Mirusiųjų skaičius | Natūrali gyventojų kaita | Gyvų gimusių kūdikių skaičius | Mirusiųjų skaičius | Natūrali gyventojų kaita |
| Panevėžio apskritis | 1937 | 3630 | -1693 | 1789 | 3461 | -1672 |
| Biržų r. sav. | 220 | 455 | -235 | 182 | 457 | -275 |
| Kupiškio r. sav. | 137 | 291 | -154 | 140 | 319 | -179 |
| Panevėžio m. sav. | 839 | 1240 | -401 | 724 | 1163 | -439 |

| | | | | | | |
|--------------------------|-----|-----|-------------|-----|-----|-------------|
| Panevėžio r. sav. | 320 | 579 | -259 | 317 | 521 | -204 |
| Pasvalio r. sav. | 199 | 435 | -236 | 202 | 418 | -216 |
| Rokiškio r. sav. | 222 | 630 | -408 | 224 | 583 | -359 |

Šaltinis: Lietuvos Statistikos departamentas

Mažėjantį Rokiškio rajono gyventojų skaičių sąlygoja kasmetinis didesnis mirusių gyventojų skaičius negu gimusių (natūralus gyventojų sumažėjimas) bei neigiamas migracijos saldo. Pastarųjų metų laikotarpiu pastebimas neigiamas Rokiškio rajono savivaldybės gyventojų natūralus prieaugis, t.y. kiekvienais metais mirusių gyventojų skaičius viršija gimusių gyventojų skaičių. Tokia pati tendencija stebima ir visoje Lietuvoje. 2018 m. lyginant su 2017 m. natūrali gyventojų kaita buvo -21., tačiau Rokiškio r. sav. 2018 m., lyginant su 2017 m. matoma teigiamas natūrali gyventojų kaita (49). Tačiau nepaisant natūralios gyventojų migracijos ir mažėjimo tendencijų, verta paminėti, kad į rajoną atvyksta gyventi nemažas skaičius gyventojų. 2018 m. į rajoną atvyko 908 naujų gyventojų ir pagal šį rodiklį esame treči apskrityje.

Visuomenės senėjimas.

Visuomenė senėja dėl mažėjančio gimstamumo ir emigrantų skaičiaus didėjimo. Didžiausias dėmesys turėtų būti skiriamas šių demografinių procesų valdymui.

Viena pagrindinių gyventojų mažėjimo priežasčių Rokiškio mieste – neigiamas natūralus gyventojų prieaugis. Šios tendencijos 2014–2018 metais fiksuojamos ir Panevėžio regione, ir visoje šalyje. 2014–2018 metais gimusiųjų asmenų skaičiui šalyje mažėjant, Rokiškio rajono savivaldybėje šis rodiklis 2016-2018 metais buvo teigiamas. 2018 m. gimusių kūdikių skaičius rajone, lyginant su 2016 m. buvo 4,18 proc. didesnis. Tai labai svarbi tendencija vertinant švietimo infrastruktūros tobulinimo naudą ir poreikį. Gyventojų skaičiaus pokyčius lemia ne tik gimstamumo ir mirtingumo disproporcijos, bet ir vidaus bei užsienio migracijos rodikliai, Rokiškio mieste gilinantis socialines, jaunimo užimtumo ir darbo rinkos problemas. Demografinės senatvės koeficientas (pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) Panevėžio apskrityje 2014-2019 m. augo ir 2019 m. pradžioje siekia 169, palyginant Lietuvos Respublikoje – 131.

4.2. Migracija.

2014-2018 m. neto migracija Rokiškio rajono savivaldybėje buvo neigiama kaip ir Panevėžio apskrityje bei visoje Lietuvoje. Teigiama yra tai, jog neto migracijos rodiklis mažėja, o atvykusiųjų asmenų skaičius, kaip ir šalyje bei regione, ženkliai auga. Remiantis Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis, 2018 metais į Rokiškio rajono savivaldybę atvyko 1293.

NETO Gyventojų migracija Rokiškio rajono savivaldybėje, Panevėžio regione ir visoje šalyje 2014-2018 m. (asmenys)

| | 2014 m. | 2015 m. | 2016 m. | 2017 m. | 2018 m. |
|----------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|
| Lietuvos Respublika | -3292 | -27557 | -30171 | -22403 | -12327 |
| Panevėžio apskritis | -2437 | -4614 | -4267 | -2869 | -1980 |
| Biržų r. sav. | -331 | -632 | -493 | -275 | -257 |
| Kupiškio r. sav. | -162 | -419 | -364 | -253 | -182 |
| Panevėžio m. sav. | -1100 | -1975 | -2110 | -1314 | -909 |
| Panevėžio r. sav. | -85 | -424 | -61 | -240 | -177 |
| Pasvalio r. sav. | -374 | -593 | -631 | -407 | -256 |

| | | | | | |
|-------------------------|------|------|------|------|------|
| Rokiškio r. sav. | -385 | -571 | -608 | -380 | -199 |
|-------------------------|------|------|------|------|------|

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vienas iš palankių būdų mažinti emigracijos srautus – gera ir palanki gyvenamoji aplinka, kuri tiesiogiai siejasi su prieinamomis ir kokybiškomis viešosiomis paslaugomis gyvenamojoje teritorijoje. Rajone įtakos turi gyventojų teritorinis pasiskirstymas ir tankumas, gyventojų struktūra pagal amžių, darbo rinkoje vykstantys procesai, socialinės rizikos šeimų statistika, mokyklų skaičius, jų dydžiai, bendrojo lavinimo mokyklų teikiamų programų įvairovė.

4.3. Nedarbas.

Darbingo amžiaus gyventojų skaičius Rokiškio rajono Savivaldybėje 2017 m. pradžioje – 18 228, iš jų vyrai – 9516; moterys – 8712. Rajono gyventojų Rokiškio rajono savivaldybėje 2017 m. pradžioje – 30 485. 2017 m. darbingo amžiaus gyventojų skaičius dalis nuo gyventojų skaičiaus Rokiškio raj. savivaldybėje – 59,8 proc. 2018 m. sausio 1 d. Rokiškio rajone registruoti 2339 bedarbiai, kurie sudaro 12,8 proc. darbingo amžiaus Rokiškio rajono gyventojų. (2017 m. gruodžio 1 d. – 11,3 proc.). 2018 m. sausio 1 d. Rokiškio skyriuje įregistruotos 1099 moterys, jų nedarbas – 12,6 proc., ir 1240 vyrų, kurių nedarbas – 13,03 proc., o jaunimo iki 29 m. – 285 ir atitinkamai nedarbas – 5,6 proc. Vidutinis metinis bedarbių santykis su darbingo amžiaus gyventojais 2017 metais Rokiškio rajone buvo 11,56 proc., išlieka panaši situacija kaip ir 2016 metais. 2017 m. spalio pradžioje registruotas nedarbas šalyje 7,4 proc. Mūsų rajone jis gerokai didesnis – net 10,6 proc. Tiesa, jis mažėja: rugsėjį šis rodiklis mūsų rajone buvo 11,1 proc. Pagal šį rodiklį Panevėžio apskrityje mūsų rajoną lenkia tik Kupiškis: jame nedarbo lygis yra 12 proc. Mūsų rajone 2017 m. rugsėjį registruoti 255 bedarbiai. Iš viso spalio 1 d. darbo ieškojo 1936 asmenys. Per mėnesį pavyko įdarbinti 148 bedarbius. Darbo biržos tinklalapyje šiuo metu siūlomos 25 laisvos darbo vietos. Dauguma jų skirtos kvalifikuotiems specialistams, tačiau darbo gali rasti ir nekvalifikuoti asmenys. Darbo biržos tinklalapyje pateikiami duomenys apie 5 tūkst. 62 asmenis, ieškančius darbo Rokiškio rajone. Šių metų spalio 1 d. šalies teritorinėse darbo biržose buvo registruota 131,1 tūkst. bedarbių ir jie sudarė 7,4 proc. šalies darbingo amžiaus gyventojų. Per rugsėjo mėnesį buvo registruota per 33,5 tūkst. laisvų darbo vietų, į šalies teritorines darbo biržas kreipėsi 22 tūkst. darbo neturinčių asmenų. 2017 m. gruodžio mėnesį nedarbas Panevėžio teritorinės darbo biržos aptarnaujamoje teritorijoje išaugo 1,4 proc., palyginti su lapkričio mėnesiu.

Labiausiai mažėjo Vidutiniai metiniai jaunimo nedarbo rodikliai

| Bedarbių proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų | 2018-01-01 | 2017-01-01 | 2016 m. vidutinis | 2017 m. vidutinis |
|------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|--------------------------|--------------------------|
| Šalyje | 8,7 | 8,5 | 8,1 | 7,9 |
| Panevėžio apskrityje | 9,9 | 9,8 | 9,2 | 9,0 |
| Rokiškio rajone, iš jų: | 12,8 | 11,9 | 11,3 | 11,6 |
| Vyrų | 13,0 | 11,3 | 11,5 | 11,6 |
| Moterų | 12,6 | 12,5 | 11,0 | 11,5 |
| Jaunimo iki 25 m. amžiaus | 3,8 | 3,7 | 4,2 | 3,7 |
| Jaunimo iki 29 m. amžiaus | 5,6 | 5,6 | 5,9 | 5,2 |

Šaltinis. Užimtumo tarnybos Rokiškio skyriaus duomenys

2018 m. sausio 1 d. Panevėžio regione įregistruota 13419 bedarbių, kurie sudarė 9,9 proc. darbingo amžiaus gyventojų (2017 m. gruodžio 1 d. – 8,5 proc.). 2018 m. sausio 1 d. Panevėžio aptarnaujamoje darbo biržoje įregistruoti 7283 bedarbiai vyrai, jų nedarbas 10,7 proc., moterų nedarbas – 9,0 proc., o jaunimo iki 29 m. amžiaus – 5,0 proc., (1943). 2018 m. sausio 1 d.

didžiausias nedarbas buvo Kupiškyje (14,0 proc.), Rokiškyje (12,8 proc.), Pasvalyje (12,2 proc.), o mažiausias Panevėžio mieste (7,6 proc.) ir Biržuose (11,2 proc.). 2018 m. sausio 1 d. nedarbas **Rokiškio rajone sudarė 12,8 proc.** Per metus nedarbo rodiklis Rokiškio rajone išaugo 0,9 proc. punkto. 2018 m. sausio 1 d. Rokiškio rajone įregistruoti 2339 bedarbiai, tai 84 asmenimis daugiau nei 2017 metų pradžia. Sausio 1 d. įregistruota 1240 bedarbių vyrų, jie sudarė 13,0 proc. darbingo amžiaus rajono vyrų, moterų — 1099 ir jų nedarbas siekė 12,6 proc. 2017 metais vyrų nedarbas mažėjo lėčiausiai ir jis išlieka 1,7 proc. punkto aukštesnis nei moterų. Jaunimo iki 29 metų amžiaus bedarbiais įregistruota 285, jie sudarė — 5,6 proc. darbingo jaunimo rajone. Per metus jaunimo nedarbas nekito. Didžioji dalis registruotų darbo biržoje bedarbių yra papildomai remiami darbo rinkoje asmenys: 59,9 proc. gyvena kaimo vietovėse, 24,5 proc. — vyresnis nei 55 metų amžiaus, daugiau kaip 12 proc. – jaunimas iki 29 m. Iki registracijos darbo biržoje daugiausia įregistruotų asmenų dirbo paslaugų – 34,0 proc., 21,0 proc. – pramonės, 9,0 proc. – statybos ir 8,5 proc. – žemės ūkio sektoriuose.

Darbo rinkos situacija Rokiškio rajono savivaldybėje 2014–2018 metais

| Rodiklis | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|----------------------------------------------------|------|------|------|------|------|
| Registruota laisvų darbo vietų | 1784 | 1728 | 1579 | 1504 | 1615 |
| Įdarbinta asmenų, iš jų: | 1707 | 2042 | 1668 | 1695 | 1750 |
| - nuolatinis darbas | 1445 | 1705 | 1480 | 1434 | 1522 |
| - terminuotas darbas | 262 | 211 | 188 | 261 | 228 |
| Bedarbių veikla pagal lengvatinių verslo liudijimą | 476 | 416 | 513 | 740 | 919 |
| Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės | 1012 | 1093 | 1207 | 768 | 858 |
| Registruota bedarbių per metus | 2917 | 2782 | 2994 | 2782 | 3027 |
| Vidutinis metinis bedarbių skaičius | 2435 | 2355 | 2136 | 2135 | 2228 |

Šaltinis. Užimtumo tarnybos Rokiškio skyriaus duomenys

Kaip matyti iš aukščiau pateiktos lentelės, Rokiškio rajono savivaldybėje per paskutinius penkerius metus bedarbių skaičius nuolat mažėjo. 2018 metais, palyginti su 2014 metais, vidutinis metinis bedarbių skaičius sumažėjo 17 procentų. Tačiau nors ir yra mažėjimo tendencijos, tačiau apskrityje išlieka vienas iš didžiausių. 2018 m. spalio pradžioje registruotas nedarbas šalyje sudarė 7,4 proc., Panevėžio apskrityje – 8,2 proc., o Rokiškio rajono savivaldybėje jis gerokai didesnis: net 10,6 proc. Pagal šį rodiklį Panevėžio apskrityje Rokiškio rajoną lenkia tik Kupiškis: jame nedarbo lygis yra 12 proc.

Bedarbių skaičius Rokiškio seniūnijose

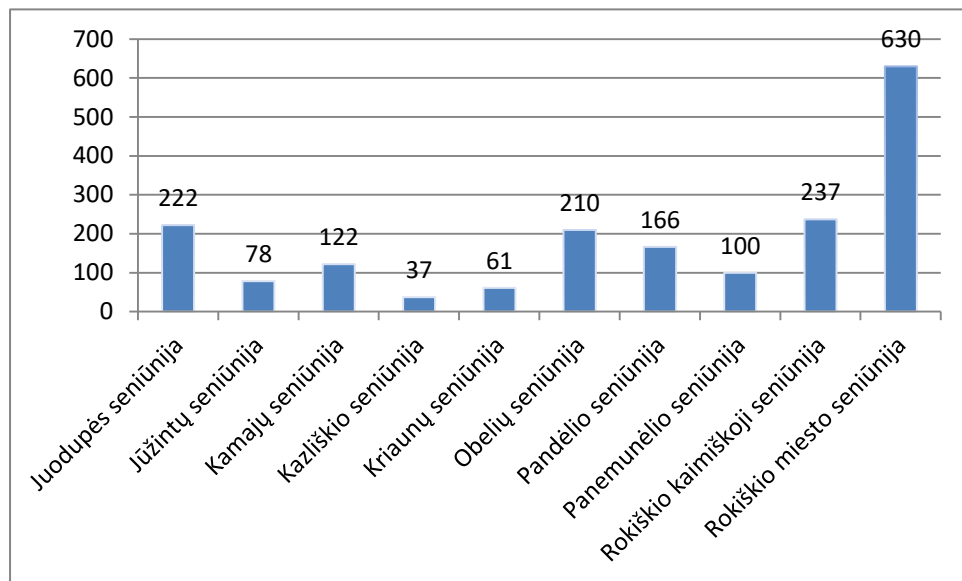
| | 2019-10-01 | | |
|-----------------------|---------------------------------------|------------------------------------|--------|
| | Registruoti* Užimtumo tarnyboje | Iš jų *ilgalaikiai bedarbiai | Proc.* |
| Juodupės seniūnija | 222 | 49 | 22,1 |
| Jūžintų seniūnija | 78 | 27 | 34,6 |
| Kamajų seniūnija | 122 | 27 | 22,1 |
| Kazliškio seniūnija | 37 | 12 | 32,4 |
| Kriaunų seniūnija | 61 | 12 | 19,7 |
| Obelių seniūnija | 210 | 51 | 24,3 |
| Pandėlio seniūnija | 166 | 41 | 24,7 |
| Panemunėlio seniūnija | 100 | 23 | 23,0 |

| | | | |
|-------------------------------|-------------|------------|----------|
| Rokiškio kaimiškoji seniūnija | 237 | 52 | 21,9 |
| Rokiškio miesto seniūnija | 630 | 116 | 18,4 |
| Iš viso | 1863 | 410 | x |

Šaltinis. Užimtumo tarnybos Rokiškio skyriaus duomenys

*preliminarūs skaičiai 2019-09-30

Registruotų bedarbių Užimtumo tarnyboje 2019 m. pagal seniūnijas



Mažiausias nedarbas pagal seniūnijas:

Rokiškio kaimiškoje seniūnijoje – 9,8 proc. ir Kriaunų seniūnijoje – 11,3 proc. Skirtumas tarp aukščiausio ir žemiausio nedarbo dešimtyje seniūnijų 2018 m. sausio 1 d. sudarė 7,7 procentinio punkto (prieš metus – 8,3 proc. punkto).

Ilgalaikį nedarbą gali lemti noro dirbti ir tobulinti kvalifikaciją trūkumas, laisvų darbo vietų nebuvimas bei turimi žalingi įpročiai. Taip pat reikia atsižvelgti į tai, kad mažesnėse savivaldybėse darbo vietos yra kuriamos vangiai ir registruojamos labiau aukštesnės kvalifikacijos darbuotojams, kadangi jau yra jaučiamas tokių darbuotojų trūkumas, o esami bedarbiai (neturintys aukštos kvalifikacijos) stokoja motyvacijos dirbti, kadangi atsižvelgiant į jų turimą kvalifikaciją, paprastai jiems yra siūlomas mažesnis darbo atlygis ar prastesnės darbo sąlygos. Tokiems asmenims yra sunkiau reintegravotis į nuolatos besikeičiančią darbo rinką, negu kitiems darbo rinkos dalyviams. Dalis šių asmenų jau neturi motyvacijos dirbti, o dalis dėl amžiaus nėra pageidaujami darbo rinkoje. Todėl būtina atkreipti dėmesį į šią grupę, rengiant ir vykdant Užimtumo didinimo programą.

Atlikus Rokiškio rajono savivaldybės būklės analizę, kurios metu buvo koncentruojamasi ties demografiniais ir ekonominiais socialiniais rodikliais, galima daryti išvadą, kad savivaldybėje būtina imtis ilgalaikį užimtumą skatinančių priemonių. Nepaisant to, kad tam tikri bendri rodikliai (socialinės paramos gavėjų ir socialinės rizikos šeimų skaičiaus mažėjimas, vidutinio darbo užmokesčio didėjimas ar mažėjantis registruotų bedarbių skaičius) rodo, jog situacija rajone kasmet vis gerėja, tačiau tai, kad Rokiškio rajono savivaldybėje nedarbas yra vienas didžiausių Panevėžio apskrityje ir žymiai viršija šalies nedarbo lygį, o emigracijos mastai yra žymiai išaugę, parodo, jog užimtumas Rokiškio rajono savivaldybėje nėra pakankamai efektyvus.

Todėl, remiantis atlikta būklės analize, galima teigti, kad Rokiškio rajono savivaldybės užimtumo didinimo programa turėtų orientuotis į asmenis, patiriančius socialinę riziką, bei ilgalaikius bedarbius. Tokiu būdu ne tik būtų siekiama padidinti savivaldybės gyventojų užimtumo lygį, bet ir pagerinti bendrą Rokiškio rajono savivaldybės socialinę-ekonominę būklę.

III. PASLAUGŲ IR PRIEMONIŲ PLANAS

5. Užimtumo didinimo programos plėtros kryptys.

Atsižvelgiant į užimtumo didinimo poreikį ir į turimas lėšas, numatomos prioritetingos gyventojų tikslinės grupės 2020 m. Užimtumo didinimo programoje:

- asmenys, patiriantys socialinę riziką;
- piniginės socialinės paramos gavėjai;
- vyresni nei 40 metų asmenys
- rūpintiniai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kol jiems sukaks 25

metai;

- nėščios moterys, vaikų motinos (įmotės) arba tėvai (tėviai), vaiko globėjai, rūpintojai ir asmenys, faktiškai auginantys vaiką (įvaikį) iki 8 metų arba neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų, asmenys prižiūrintys sergančius ar neįgalius šeimos narius, kuriems Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimu nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra.

2020 m. bedarbių atranka dalyvauti Užimtumo didinimo programoje bus vykdoma atrenkant iš visų seniūnijų. Pirmenybė bus teikiama asmenims, patiriantiems socialinę riziką, t. y. netekusiems darbo ar ilgesnį laiko tarpą neradusiems darbo, bet turintiems motyvaciją dirbti. Tokiu tikslu bus siekiama motyvuoti tuos asmenis, kurie Darbo biržoje yra registruoti santykinai neilgai, tačiau rizikuoja prarasti savo motyvaciją aktyviai dalyvauti darbo paieškose ir tapti neaktyviais darbo rinkoje. Taip pat labai svarbu įtraukti į darbo rinką piniginės socialinės paramos gavėjus bei asmenis, vyresnius nei 40 metų. Asmenys bus įdarbinti nenuolatinio pobūdžio darbams (siekiant užtikrinti viešųjų darbų tęstinumą) ne mažiau kaip dviem mėnesiams. Jeigu asmuo motyvuotas dirbti ir pateisina darbdavio lūkesčius, numatoma galimybė pratęsti tam asmeniui viešųjų darbų terminą iki 6 mėnesių.

6. Priemonės poreikio pagrindimas.

Prognozuojama, kad per 2020 m. įsiregistruos apie 2850 ieškančių darbo asmenų. Planuojamas Užimtumo didinimo programos apimtis lemia įtempta situacija darbo rinkoje, esantis nedarbas ir socialiniai veiksniai.

Siekiant padėti neseniai praradusiems darbą asmenims, aktyviems darbo rinkoje bedarbiams, negalintiems įsidarbinti į nuolatinį darbą, bei kitiems bedarbiams, dėl ilgalaikio nedarbo praradusiems darbo įgūdžius ir atsidūrusiems sunkioje materialinėje padėtyje, sumažinti socialinę atskirtį, būtina sudaryti galimybę jų darbiniam įgūdžiams palaikyti ar atstatyti. Šiems asmenims išvengti socialinės atskirties bus padedama vykdant Užimtumo didinimo programą.

2020 metų prognozuojama į Užimtumo didinimo programą įtraukti iki 150 asmenų.

Siekiant mažinti socialinę įtampą rajone ir garantuoti netekusiems darbo asmenims laikiną pajamų šaltinį, bus ieškoma galimybių Užimtumo didinimo programą finansuoti iš kitų šaltinių ir taip išplėsti šios programos apimtį.

7. Programoje numatyti nenuolatinio pobūdžio darbai.

7.1. miestų, rajonų ir gyvenviečių gatvių, kelių, pakelių bei teritorijų tvarkymo, apželdinimo ir želdinių priežiūros darbai;

7.2. socialinės, visuomeninės ir kitos paskirties objektų rekonstrukcijos ir remonto darbai;

7.3. istorijos ir kultūros paveldo, muziejų, kapinių, parkų, kitų saugomų bei turinčių išliekamąją vertę objektų, knygų fondų ir archyvų tvarkymo pagalbiniai darbai;

7.4. upių, ežerų, kitų vandens telkinių, paplūdimių valymo, pakrančių tvirtinimo ir priežiūros darbai;

7.5. pagalbiniai maisto paruošimo, patalpų bei aplinkos tvarkymo darbai socialinės bei visuomeninės paskirties įmonėse, įstaigose bei organizacijose;

7.6. stichinių meteorologinių reiškinių laikino pobūdžio darbai.

8. Priemonės vidutinė trukmė.

2020 m. planuojama vidutinė priemonės organizavimo trukmė – 2 mėn. Esant būtinumui, trukmė gali būti pratęsta 6 mėn.

9. Programos išlaidos.

2020 m. Užimtumo didinimo programa finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams lėšų.

Lėšos 2020 m. viešųjų darbų priemonei finansuoti bus numatytos tvirtinant 2020 m. savivaldybės biudžetą.

10. Priemonės įgyvendinimo priežiūra.

Rokiškio rajono savivaldybės administracijoje už Užimtumo didinimo programos įgyvendinimą atsakingas Turto valdymo ir ūkio skyrius. Programa bus organizuojama ir įgyvendinama, laikantis skaidrumo, viešumo ir efektyvumo principų. Visais atvejais bedarbių nukreipimą į Užimtumo didinimo programą organizuoja Užimtumo tarnyba.

11. Laukiami rezultatai ir priemonės vertinimas.

Numatoma, kad Užimtumo didinimo programoje 2020 metais dalyvaus iki 150 bedarbių, sudarant jiems galimybę užsidirbti lėšų pragyventi bei laikinam užimtumui. Laukiama, kad po priemonės pasiliks dirbti nuolatinei ar terminuotai pas tuos pačius darbdavius ar įsidarbins kitose įmonėse apie 1 proc. priemonės dalyvių. Viešųjų darbų pagalba bus atlikti visuomenei naudingi darbai: pagalbiniai remonto darbai ne mažiau kaip 12 rajono mokyklų ir darželių, 10 rajono seniūnijų socialinės bei visuomeninės paskirties objektuose, prižiūrimi istorijos ir kultūros paveldo objektai, muziejai, parkai, kapinės, vandens telkinių pakrantės, atliekami gyvenviečių gatvių, kelių ir teritorijų tvarkymo darbai, laikini miškų ūkio darbai.

IV. UŽIMTUMO DIDINIMO PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO VERTINIMO REZULTATAI

12. Rokiškio rajono savivaldybės praėjusių metų Užimtumo didinimo programos įgyvendinimo priežiūra vykdoma parengiant praėjusių metų užimtumo didinimo programos priemonių ir paslaugų įgyvendinimo ataskaitą pagal nustatytą formą. Ataskaitą rengia Turto valdymo ir ūkio skyrius.

Savivaldybės praėjusių metų Užimtumo didinimo programos priemonių ir paslaugų įgyvendinimo ataskaitoje faktiškai įvykdytų priemonių rodikliai (paslaugų gavėjų skaičius, panaudoti asignavimai) lyginami su planuotais rodikliais, nustatytu gyventojų užimtumo didinimo poreikiu. Vertinant aptariama Užimtumo didinimo programos įgyvendinimo eiga, iškilusios kliūtys planui įgyvendinti, laukiamiems rezultatams pasiekti, ieškoma alternatyvių sprendimo būdų. Užimtumo didinimo programos įgyvendinimas aptarimas Trišalėje taryboje.

Vertinant Rokiškio rajono savivaldybės 2020 m. Užimtumo didinimo programą, žiūrima, ar pasiekti rezultatai, tikslai ir uždaviniai, vertinamas panaudotų lėšų efektyvumas, Programos priemonių bei paslaugų tikslingumas, atsižvelgiant į kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtakos šiai programai įgyvendinti ir tikslui pasiekti. Jeigu jie nepasiekti, analizuojami veiksniai, turintys įtakos rezultatams, numatomos priemonės šiems veiksniams

pašalinti ar sumažinti. Užimtumo didinimo programa tikslinama pagal kintančias aplinkybes ir veiksnius, turinčius ar galinčius turėti įtakos jai įgyvendinti ir tikslui pasiekti.

Užimtumo didinimo programos įgyvendinimo priežiūra derinama su bendra strateginio planavimo dokumentų Rokiškio rajono savivaldybėje stebėseną.

V. TĖSTINUMAS IR PROGNOZĖ

13. Atsižvelgiant į šioje programoje patvirtintas prioritetas gyventojų grupes, 2020 m. numatoma toliau tęsti šių grupių užimtumo didinimą. Padedant socialiniams darbuotojams seniūnijose, planuojama parengti socialinės paramos gavėjo paveikslą, kuris padėtų nustatyti, kokia pagalba yra reikalinga kiekvienam socialiai pažeidžiamam asmeniui ir numatyti realias galimybes kiekvieną jų integruoti į darbo rinką ir taip kiekvienais metais tikslinti prioritetas gyventojų tikslinės grupės Užimtumo didinimo programoje.

14. Teikiant priemones ir paslaugas užimtumui didinti, planuojant jų mastą ateinantiems 3 metams, ir toliau bus orientuojamasi į pagrindines tikslines grupes, kurios susiduria su užimtumo problema Rokiškio rajono savivaldybėje: asmenys, patiriantys socialinę riziką, ilgalaikiai bedarbiai, piniginės socialinės paramos gavėjai, vyresni nei 40 metų asmenys, rūpintiniai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kol jiems sukaks 25 metai, nėščios moterys, vaikų motinos (įmotės) arba tėvai (tėviai), vaiko globėjai, rūpintojai ir asmenys, faktiškai auginantys vaiką (įvaikį) iki 8 metų arba neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų, asmenys prižiūrintys sergančius ar neįgalius šeimos narius, kuriems Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimu nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra.

15. Siekiant rajono gyventojų užimtumo didinimo procesą padaryti efektyvesnį, būtina didinti žmogiškuosius išteklius bei skirti lėšų socialinio darbo organizatorių ir socialinių išmokų specialistų, dirbančių seniūnijose, mokymams, kurie, nuolat bendraudami su socialinės paramos gavėjais ir socialinės rizikos šeimomis, galėtų juos motyvuoti aktyvesnėms darbo paieškoms ir dalyvauti aktyviose darbo rinkos politikos priemonėse, kurias teikia Užimtumo tarnyba.

16. Rokiškio rajono savivaldybėje yra santykinai aukštas nedarbo lygis, todėl yra didelis gyventojų skaičius, kuriems reikalingas ilgalaikio užimtumo užtikrinimas, tačiau savivaldybė neturi tiek finansinių išteklių, kad visiems neužimtiems ir neaktyviems darbo rinkoje asmenims galėtų užtikrinti ilgalaikį užimtumą. Atsižvelgiant į tai, būtina išskirti prioritetas gyventojų grupes, kurioms ilgalaikis užimtumas yra būtiniausias, kurios tikslinės grupės yra didžiausios, ir kiekvienais metais siekti papildomai įtraukti asmenis į Užimtumo didinimo programą iš kitų tikslinių grupių, kurioms užimtumo didinimas taip pat yra reikalingas.

17. Atsižvelgiant į esamą nedarbo lygį Rokiškio rajono savivaldybėje, numatoma, kad priemonių ir paslaugų poreikis užimtumui didinti nemažės, nes nedarbo lygis yra žymiai didesnis už šalies nedarbo lygį. Numatyti rajono biudžetą ateinantiems 3 metams yra sudėtinga, todėl planuojant priemones bei paslaugas bus atsižvelgiama į biudžeto galimybes. Numanoma, kad pagrindiniai finansavimo šaltiniai priemonėms ir paslaugoms įgyvendinti bus valstybės specialiosios tikslinės dotacijos lėšos savivaldybių biudžetams, Europos Sąjungos paramos lėšos ir savivaldybės biudžeto lėšos.

VI. VIEŠINIMAS

18. Rokiškio rajono savivaldybės užimtumo didinimo programa, jos įgyvendinimas ir vertinimo rezultatai skelbiami savivaldybės interneto svetainėje www.rokiskis.lt. Užimtumo didinimo programos rezultatai vertinami Trišalėje taryboje.
